

**Sprawozdanie z realizacji programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014**

za 2013 rok

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ	4
II. REALIZACJA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W MIEŚCIE ZIELONA GÓRA W 2013 ROKU	5
1. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO DOSKONALENIE SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM PRZEBYWAJĄCYM POZA ŚRODOWISKIEM NATURALNYM	5
2. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO WSPARCIE PROCESU USAMODZIELNIENIA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ	7
3. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO PODNIESIENIE JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG W ZAKRESIE POMOCY DZIECKU I RODZINIE	8
III. PODSUMOWANIE	9
IV. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, DO KTÓRYCH WYŚLANO ANKIETY	10
V. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, KTÓRZY WYPEŁNILI ANKIETY	11

Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014

WSTĘP

W związku z artykułem 180 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r., poz 135 – tekst jednolity z późn. zm.) opracowano program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014, który został uchwalony Uchwałą NR XXXIX.316.2012 Rady Miasta Zielona Góra dnia 20 listopada 2012r. Nadzór nad realizacją programu został powierzony Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Sprawozdanie z realizacji programu zostało opracowane na podstawie kwestionariuszy ankiety, które zostały przesłane do realizatorów i partnerów programu. Ankieta została wysłana do 25 instytucji, placówek i organizacji działających na terenie miasta Zielona Góra. Spośród wszystkich podmiotów, które otrzymały kwestionariusz ankiety, informację zwrotną odesłało 12 jednostek, z których 6 uzupełniło ankietę. Wykaz podmiotów, do których skierowano ankietę oraz wykaz podmiotów, które odpowiedziały na ankietę znajduje się na końcu sprawozdania.

Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej jest stworzenie dziecku stabilnego środowiska zapewniającego odpowiednie wychowanie i opiekę do czasu powrotu dziecka w środowisko pochodzenia bądź do momentu adopcji lub usamodzielnienia się. Umieszczenie dziecka w odpowiedniej formie pieczy zastępczej ma na względzie przede wszystkim zapewnienie dziecku możliwości zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych oraz kulturalno-rekreacyjnych w sytuacji gdy rodzina naturalna nie jest w stanie tych potrzeb zaspokoić w ramach własnych możliwości.

Głównym założeniem a zarazem celem strategicznym programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej. Realizacja tego celu ma za zadanie przede wszystkim otoczenie dziecka dobrą i troskliwą opieką.

Celem pieczy zastępczej jest przygotowanie dziecka do odpowiedzialnego i samodzielnego życia, do pokonywania trudności życiowych, wpajanie prawidłowych norm społecznych, podtrzymywanie bliskich i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza udziela także wsparcia i odpowiedniego poradnictwa w tym zakresie dla osób tworzących pieczę zastępczą.

II. REALIZACJA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W MIEŚCIE ZIELONA GÓRA W 2013 ROKU

1. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO DOSKONALENIE SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM PRZEBYWAJĄCYM POZA ŚRODOWISKIEM NATURALNYM

Założeniem powyższego celu operacyjnego jest m.in. zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zastępczej opieki rodzinnej, zwiększenie ilości profesjonalnie przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych a także zwiększenie dostępu do dóbr kultury i edukacji.

W ramach podnoszenia świadomości mieszkańców Miasta Zielona Góra podczas festynu rodzinnego „Czas na sport” została przeprowadzona 1 kampania promująca rodzicielstwo zastępcze. Zainteresowane osoby otrzymały broszury, w których zostały zawarte najistotniejsze informacje na temat rodzicielstwa zastępczego oraz wskazówki dotyczące tego jak można zostać rodzicem zastępczym.

W 2013 roku zaplanowano i przeprowadzono 2 szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze: szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe oraz szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione. Ponadto w ramach szkoleń dla rodzin zastępczych zorganizowane zostało 1 szkolenie podnoszące kwalifikacje dla zawodowych rodzin zastępczych.

Łącznie w szkoleniach uczestniczyły 32 osoby z czego 5 osób w ramach szkolenia na kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, 18 osób w ramach szkolenia na kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione oraz 9 osób w ramach szkolenia podnoszącego kwalifikacje dla zawodowych rodzin zastępczych. Wszyscy uczestnicy szkoleń ukończyli powyższy kurs.

W ubiegłym roku utworzone zostały 3 niezawodowe rodziny zastępcze. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze podpisał umowę z 1 rodziną na pełnienie funkcji pogotowia rodzinnego.

Rodzicielstwo zastępcze to często ciężka praca z dziećmi, które nie zawsze otrzymywały właściwe wzorce i odpowiednie wychowanie w środowisku naturalnym dlatego ważnym elementem tej pracy jest zapewnienie wsparcia i organizowanie poradnictwa rodzinnego.

Na terenie Miasta funkcjonują 3 instytucje poradnictwa rodzinnego. Pierwszym z nich jest Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zielonej Górze. W związku ze zróżnicowanymi problemami osób zgłaszających się do poradni można tam otrzymać pomoc w zakresie: diagnostyki, doradztwa a także pomoc profilaktyczną i terapeutyczną. Adresatami są dzieci i młodzież ucząca się a także ich rodzice i nauczyciele. Korzystanie z pomocy udzielanej przez Poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne. Dwa punkty poradnictwa posiada Biuro Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze. Głównymi zadaniami tego punktu jest inicjowanie i organizowanie działań profilaktycznych oraz działań zmierzających do łagodzenia skutków uzależnień oraz zbieranie i upowszechnianie informacji o działaniach i podmiotach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i współdziałanie z nimi. Trzecią jednostką jest

Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014

Towarzystwo Rozwoju Rodziny w Zielonej Górze, które również posiada dwa punkty. Jednostka ta jest najstarszą w kraju organizacją pozarządową (non-profit) działającą na rzecz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tym zakresie. Działalność TRR to przede wszystkim zwiększanie dostępu do wiarygodnych informacji oraz wysokiej jakości usług i programów dotyczących zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, poprzez: poradnictwo psychologiczne, interwencję kryzysową, edukację seksualną, edukację rozwojową.

W roku 2013 przeprowadzono 1312 terapii i konsultacji oraz 2011 porad, z czego 168 terapii przeprowadziła Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, 118 terapii Biuro Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze a 1026 terapii i konsultacji udzieliło Towarzystwo Rozwoju Rodziny. Ponadto Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna udzieliła 50 porad natomiast Biuro Pełnomocnika ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzieliło 1961 porad.

W ramach działań w zakresie zwiększenia dostępności do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, przedszkoli oraz zajęć pozalekcyjnych spośród wszystkich dzieci przebywających w 2013 roku w pieczy zastępczej 47 objęto poradnictwem psychologiczno – pedagogicznym a 16 dzieci uczęszczało do przedszkoli.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra utworzył zadania, których celem jest zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym bezpłatnych przejazdów Miejskiego Zakładu Komunikacji oraz dopłat do biletów wstępu do instytucji kulturalno-edukacyjno-rekreacyjno-wypoczynkowych jak również wyprawkę szkolną dla dzieci umieszczonych w wielodzietnych rodzinach zastępczych. Dzięki programom rodziny mogą uzyskać wsparcie finansowe w związku z corocznymi wydatkami związanymi z rozpoczęciem roku szkolnego a także uczestniczyć w różnego rodzaju imprezach, które często sprzyjają pogłębianiu więzi pomiędzy rodzicami a dziećmi. Udział rodzin w tego typu imprezach może owocować również nawiązywaniem wzajemnych kontaktów między rodzinami i wymianą doświadczeń między nimi. W roku 2013 w ramach tych zadań wypłacono 10 świadczeń w zakresie refundacji podopiecznym rodzin zastępczych przejazdów MZK na łączną kwotę 404 zł, dofinansowano 3 bilety wstępu do instytucji kulturalnych w kwocie 54 zł oraz wypłacono 14 świadczeń z przeznaczeniem na zakup wyprawki szkolnej łącznie na kwotę 2 655,80zł. Na każde dziecko umieszczone w wielodzietnej rodzinie zastępczej w ramach wyprawki zostało wypłacone dofinansowanie w kwocie 189,70zł.

2. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO WSPARCIE PROCESU USAMODZIELNIENIA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ

Każdy usamodzielniany wychowanek pieczy zastępczej powinien być odpowiednio przygotowany do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dlatego bardzo istotną kwestią jest wsparcie takiej osoby w trakcie jej pobytu w pieczy zastępczej jak i po jej opuszczeniu. W ramach realizacji powyższego celu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze objął wsparciem lub poradnictwem 19 osób, które opuściły pieczę zastępczą w roku 2013. Byli to wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto zostało sporządzonych 20 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia z osobami przebywającymi w pieczy zastępczej z czego 15 przez MOPS w Zielonej Górze a 5 przez Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą w Zielonej Górze. Wychowankowie opieki zastępczej podczas realizacji programu usamodzielnienia mogą korzystać ze wsparcia i poradnictwa ze strony pracowników MOPS w Zielonej Górze, m.in. doradcy zawodowego, radcy prawnego czy psychologa.

W ramach udzielonej pomocy w zakresie wsparcia finansowego i rzeczowego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w roku ubiegłym udzielił pomocy łącznie 72 wychowankom usamodzielnionym zarówno z rodzin zastępczych, jak i z placówek opiekuńczo – wychowawczych:

- świadczenie na kontynuowanie nauki zostało wypłacone 66 osobom z pieczy zastępczej łącznie na kwotę 388 436,04 zł.
- pomocą pieniężną na zagospodarowanie w formie rzeczowej objęto 7 osób na kwotę 33 925,54zł,
- pomocą na usamodzielnienie objęto 4 osoby na kwotę 21 411zł.

Spośród wszystkich usamodzielnionych osób, w roku 2013 udzielono pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych 46 osobom zarówno usamodzielnionych z rodzinnymi jak również z instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

3. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO PODNIESIENIE JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG W ZAKRESIE POMOCY DZIECKU I RODZINIE

W ramach realizacji celu operacyjnego „Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy społecznej”, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze uczestniczyli w różnego rodzaju kursach i szkoleniach w celu podniesienia swoich kwalifikacji, które mają znaczący wpływ na jakość wykonywanej pracy i świadczonych w tym zakresie usług.

W ramach podnoszenia kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej i kadr współpracujących Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w roku 2013 przeprowadził 3 szkolenia oraz 1 kurs uprawniający, w których brali udział pracownicy tut. ośrodka:

- „Znaczenie wsparcia rodzicielstwa zastępczego”,
- „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”,
- „Lokalny system wsparcia rodzin”,
- „Kurs przygotowujący trenerów do szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziców zastępczych”. Ponadto pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze brali udział w szkoleniu z zakresu kodeksu postępowania administracyjnego a także szkolenia w zakresie zasądzania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W zakresie pozyskiwania specjalistów do pracy m.in. z rodzinami zastępczymi, pomocowymi oraz pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej zostało zatrudnionych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną 2 terapeutów rodzinnych i 2 psychologów konsultantów.

Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014

III. PODSUMOWANIE

Analizując podejmowane działania związane z realizacją w roku 2013 programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014 można wysunąć następujące wnioski:

- Podobnie jak w sprawozdaniu za rok 2012 silną stroną realizacji Programu były organizowane szkolenia dla rodzin zastępczych oraz dla kandydatów na rodziny zastępcze. Udało się zorganizować 3 szkolenia pomimo, iż w roku 2013 w szkoleniach wzięło udział mniej osób niż w 2012. Mniejsza liczba szkolonych osób wynikała przede wszystkim z mniejszej ilości kandydatów zobowiązanych do odbycia szkolenia.
- Na terenie Miasta Zielona Góra dobrze funkcjonuje system poradnictwa rodzinnego. Rodziny zmagające się z problemami mogą zwrócić się do punktów poradnictwa rodzinnego w celu ich rozwiązania.
- Rodziny zastępcze wykazują zainteresowanie w zakresie możliwości uzyskania dodatkowej pomocy udzielanej przez MOPS w Zielonej Górze w postaci wyprawki szkolnej. Mniejszym zainteresowaniem natomiast cieszą się refundacje biletów MZK dla dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych oraz dopłaty do biletów wstępu do instytucji kulturalno-edukacyjno-rekreacyjno-wypoczynkowych.
- Duży stopień realizacji uzyskano w celu 2 tj. *wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej*. Osoby usamodzielniające się z pieczy zastępczej mają duże wsparcie ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pomocy finansowej, jak również w uregulowaniu sytuacji prawnej oraz pomocy w znalezieniu mieszkania. Ponadto, usamodzielnieni wychowankowie pieczy zastępczej pozostają pod opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- W porównaniu z rokiem 2012, w roku oceny pracownicy MOPS w Zielonej Górze czynnie uczestniczyli w szkoleniach i kursach. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze.
- W dalszym ciągu występuje bardzo duże zapotrzebowanie na specjalistów do pracy z rodzinami zastępczymi, pomocowymi i usamodzielnionymi wychowankami pieczy zastępczej. W związku z tym, konieczne jest pozyskanie środków finansowych na realizację tego celu.

Obowiązek realizacji powyższego Programu jak i celu strategicznego tj. zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Zielona Góra na rok 2013, w dużej mierze spoczywał na organizatorze pieczy zastępczej, tj. Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Ilość uzyskanych odpowiedzi od sektora pozarządowego wskazuje na małe zainteresowanie na kwestie związane z pieczą zastępczą. Zatem należy podkreślić, iż zaangażowanie się w realizację Programu większej ilości partnerów, zaprocentuje sprawniejszym oraz dokładniejszym procesem realizacji zawartych w nim zadań. Konieczne jest zwiększenie interdyscyplinarności i objęcie działaniami dotyczącymi rozwoju pieczy zastępczej również większej liczby realizatorów tego programu.

**Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra
na lata 2012-2014**

**IV. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, DO KTÓRYCH
WYŚLANO ANKIETY**

1. Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych „Pomocna Dłoń”
2. Towarzystwo Rozwoju Rodziny
3. Fundacja „O uśmiech dziecka”
4. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Zielonej Górze
6. Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra
7. Departament Przedsiębiorczości i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Zielona Góra
8. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka
9. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
11. Wydział Pedagogiki Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego
12. Parafia Miłosierdzia Bożego
13. Parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy
14. Parafia pw. Najświętszego Zbawiciela
15. Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego
16. Parafia pw. Św. Józefa Oblubieńca
17. Parafia pw. Św. Jadwigi
18. Parafia pw. Św. Franciszka z Asyżu
19. Parafia pw. Św. Stanisława Kostki
20. Kościół Chrześcijan Baptystów Zbór
21. Regionalna Telewizja Lubuska
22. Radio Zielona Góra 97,1 FM
23. Index Radio Uniwersytet Zielonogórski
24. Gazeta Lubuska
25. Poradnia Młodzieżowa przy TRR

**Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra
na lata 2012-2014**

**V. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM, KTÓRZY
WYPEŁNILI ANKIETY**

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Zielonej Górze
3. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze
4. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Towarzystwo Rozwoju Rodziny
6. Departament Przedsiębiorczości i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Zielona Góra

Ponadto 6 partnerów programu, do których zostały wysłane ankiety poinformowało, że w roku 2013 nie realizowało zadań wynikających z „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Zielona Góra na lata 2012-2014”.